19/09/2026

Πατριαρχείο Βουλγαρίας: Υποχρεωτικό το μάθημα των θρησκευτικών στα σχολεία

Πατριαρχεία / Πατριαρχείο Βουλγαρίας

Η Ιερά Σύνοδος της Βουλγαρικής Ορθόδοξης Εκκλησίας – Πατριαρχείο Βουλγαρίας επιβεβαιώνει τη θέση της, την οποία έχει εκφράσει όλα αυτά τα χρόνια, συμπεριλαμβανομένων και των σχεδίων νόμων με παρόμοιο θεματικό πεδίο, σχετικά με την εισαγωγή του μαθήματος «Αρετές και Θρησκείες» στο Τμήμα Α του προγράμματος σπουδών για τη μελέτη στο υποχρεωτικό σχολικό ωράριο.

Ως εκ τούτου, η Ιερά Σύνοδος εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόθεση των εκπροσώπων του λαού στην 52η Εθνοσυνέλευση να συζητήσουν και να υιοθετήσουν τον Νόμο περί Τροποποιήσεων και Συμπληρώσεων (ΝΤ) στον Νόμο για την Προσχολική και Σχολική Εκπαίδευση (ΠΣΠΕΚ) στο μέρος του που αφορά την

εισαγωγή του νέου μαθήματος «Αρετές και Θρησκείες» ως μέρος της υποχρεωτικής προετοιμασίας των Βουλγάρων μαθητών σε εναλλακτικά προγράμματα σπουδών που έχουν εγκριθεί από τον Υπουργό Παιδείας και Επιστημών: με στοιχεία ομολογιακής εκπαίδευσης (θρησκεία – Ορθοδοξία και θρησκεία – Ισλάμ) και χωρίς στοιχεία ομολογιακής εκπαίδευσης (ηθική και αγωγή του πολίτη).

Στο νομοσχέδιο αυτό προβλέπεται ότι πλέον το μάθημα των Θρησκευτικών θα είναι υποχρεωτικό με την αιτιολογική έκθεση να αναφέρει ρητά ότι το μάθημα **«Αρετές και Θρησκείες»**, όπως θα ονομάζεται το μάθημα των Θρησκευτικών.

Η Ιερά Σύνοδος εγκρίνει το γεγονός ότι στην 52η Εθνοσυνέλευση το ζήτημα της πνευματικής και ηθικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των Βουλγάρων μαθητών έχει τεθεί ως προτεραιότητα. Συνιστούμε στα σχέδια νόμου να χρησιμοποιηθούν οι προηγουμένως υιοθετημένες έννοιες της «ομολογιακής εκπαίδευσης» και της «μη ομολογιακής εκπαίδευσης» αντί των λέξεων «με στοιχεία ομολογιακής εκπαίδευσης» και «χωρίς στοιχεία ομολογιακής εκπαίδευσης».

Μεταξύ των προτάσεων αναφέρεται:

1. Η Ιερά Σύνοδος της Βουλγαρικής Ορθόδοξης Εκκλησίας – Βουλγαρικό Πατριαρχείο εκφράζει την κατ' αρχήν υποστήριξή της στη μελέτη και διάδοση των θεμελίων της ορθόδοξης πίστης και ηθικής μεταξύ των παιδιών και των νέων.

2. Η Ιερά Σύνοδος υποστηρίζει τους λόγους των αλλαγών σχετικά με την εισαγωγή

του μαθήματος «Αρετές και Θρησκείες» στο υποχρεωτικό σχολικό ωράριο.

Σε ένα συγκριτικό νομικό πλαίσιο, ένα τέτοιο ή παρόμοιο μάθημα υπάρχει ως υποχρεωτικό μάθημα σε πολλά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν υιοθετήσει την συνταγματική αρχή της κοσμικής εκπαίδευσης. Η παρουσία ενός τέτοιου μαθήματος στην υποχρεωτική εκπαίδευση των μαθητών δεν έρχεται σε καμία περίπτωση σε αντίθεση με την ευρωπαϊκή πρακτική, καθώς και με το Βουλγαρικό Σύνταγμα. Το μάθημα «Ορθοδοξία» διδάσκεται ως υποχρεωτικό στις γειτονικές μας ορθόδοξες χώρες και τα θετικά αποτελέσματα είναι εκεί.

Στην Ελλάδα, η διδασκαλία του δεν έχει σταματήσει από την Απελευθέρωση της χώρας (1821) μέχρι σήμερα, δηλαδή εδώ και 200 χρόνια. Ο υψηλός θρησκευτικός και θεολογικός διαφωτισμός και πολιτισμός της ελληνικής κοινωνίας σε συγκριτικούς όρους είναι γνωστός. Στη γειτονική Ρουμανία, με την εισαγωγή του μαθήματος, τα ηθικά και πολιτιστικά αποτελέσματα είναι επίσης εκεί. Η Ορθοδοξία διδάσκεται ως ομολογιακό μάθημα ποικιλίας σε πολλές μη ορθόδοξες χώρες της Ευρώπης – και στο υποχρεωτικό σχολικό ωράριο.

Η Ιερά Σύνοδος της Βουλγαρικής Ορθόδοξης Εκκλησίας ανέκαθεν δικαιολόγησε την επείγουσα και απαραίτητη ανάγκη εισαγωγής του μαθήματος «Θρησκεία», με πρώτη ποικιλία την «Ορθοδοξία». Επιβεβαιώνουμε τα κίνητρα για την ανάγκη εισαγωγής του που έχουν ήδη διατυπωθεί στην προηγούμενη Σύνοδο, τα οποία εκφράζονται στα ακόλουθα:

Το γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία της βουλγαρικής κοινωνίας δηλώνει την Ανατολική Ορθοδοξία ως θρησκεία της και έχει το δικαίωμα τα παιδιά της να λαμβάνουν επαρκή, εις βάθος, ολοκληρωμένη και συστηματικά οργανωμένη γνώση σχετικά με τη θρησκεία, την ηθική και τον πνευματικό τους πολιτισμό.

Η Ανατολική Ορθοδοξία αποτελεί μέρος της εθνικής συνταγματικής ταυτότητας της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας. Ορίζεται ως παραδοσιακή θρησκεία στο άρθρο 13, παράγραφος 3 του Θεμελιώδους Νόμου μας και υπάρχει στο πρωτόκολλο του κράτους, στο κρατικό και πολιτικό εορτολόγιο.

Η ορθόδοξη θεολογία αποτελεί μέρος του συστήματος ανώτερης πανεπιστημιακής εκπαίδευσης και επιστήμης στη χώρα (υπάρχουν θεολογικές σχολές και τμήματα στα μεγαλύτερα και πιο έγκυρα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας μας). Συνεπώς, η παρουσία της επιστήμης της Θεολογίας σε μια προσιτή και ενδιαφέρουσα μορφή για τους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θα βρισκόταν σε πλήρη αρμονική ενότητα με την ακαδημαϊκή διδασκαλία αυτής της επιστήμης, η οποία αναγνωρίζεται σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, μαζί με όλες

τις άλλες επιστήμες.

Το μάθημα «Θρησκεία – Ορθοδοξία» στο σχολείο θα βοηθούσε τους μαθητές να αποκτήσουν μια πιο ολοκληρωμένη, εις βάθος και ολιστική κατανόηση μιας σειράς γνώσεων που διδάσκονται σε άλλα μαθήματα, για τις οποίες οι καθηγητές αυτών των μαθημάτων δεν έχουν την σχετική θεολογική επάρκεια:

– ιστορία (ο προσηλυτισμός της Βουλγαρίας, ο ρόλος της Εκκλησίας στη διαμόρφωση του βουλγαρικού λαού και έθνους, η Βουλγαρική Αναγέννηση και οι εθνικοαπελευθερωτικοί αγώνες, ο ρόλος της Εκκλησίας στο Βυζάντιο και στον δυτικοευρωπαϊκό Μεσαίωνα, κ.λπ.),

– Βουλγαρική γλώσσα και λογοτεχνία (χριστιανικές εικόνες σε πολυάριθμα έργα βουλγαρικής λογοτεχνίας από την έναρξή της έως σήμερα, θεολογικά μοτίβα στα μελετημένα έργα τέχνης),

– φυσική και αστρονομία (η ιδέα του δημιουργισμού στη σύγχρονη φυσική, ο δημιουργισμός και η «θεωρία των πάντων»),

– καλές τέχνες (χριστιανικά θέματα στη μεσαιωνική και αναγεννησιακή τέχνη, βυζαντινή και βουλγαρική αγιογραφία),

– μουσική (η μουσική παράδοση της Ανατολικής Εκκλησίας, τα αξιοσημείωτα κλασικά έργα με βιβλικά θέματα),

– ηθική και δίκαιο (η ανοχή ως αξία που γεννιέται στα σπλάχνα του Χριστιανισμού, ο ρόλος του Χριστιανισμού στη διαμόρφωση της θεωρίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κ.λπ.),

– φιλοσοφία (η έννοια της προσωπικότητας που εμφανίζεται σε χριστιανικό πλαίσιο, γνώση των χριστιανών φιλοσόφων) κ.λπ.

Όλα τα ηθικά συστήματα, ακόμη και τα πιο εκκοσμικευμένα, έχουν προκύψει ιστορικά σε ένα συγκεκριμένο θρησκευτικό πλαίσιο. Η ηθική βρίσκεται σε γενεαλογική σχέση με τη θρησκεία. Αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο για την ευρωπαϊκή ηθική και τις αρετές της ανοχής και του αμοιβαίου σεβασμού, που προέκυψαν σε χριστιανική βάση. Η γνώση βασικών στιγμών από τη βιβλική ιστορία, από την ιστορία και τη διδασκαλία της Εκκλησίας του Χριστού, αποτελεί προϋπόθεση για την κατανόηση των θεμελίων των ηθικών συστημάτων και της διδασκαλίας των αρετών στην Ευρώπη.

Σκοπός της εισαγωγής του μαθήματος «Αρετές και Θρησκείες»/«Θρησκεία – Ορθοδοξία» δεν είναι η κατήχηση, δηλαδή η διαμόρφωση θρησκευτικής

συνείδησης, αλλά η απόκτηση βασικού θρησκευτικού γραμματισμού, η διδασκαλία και η αφομοίωση γνώσεων που επιτρέπουν την εφαρμογή μιας ικανής και φωτισμένης επιλογής. Η εκπαίδευση στο υποχρεωτικό μάθημα «Θρησκεία – Ορθοδοξία» θα προσφέρει επίσης στους μαθητές συστηματική εξοικείωση σε προσιτή και ενδιαφέρουσα μορφή με την παράδοση στην οποία ζούμε για περισσότερα από 1000 χρόνια, η οποία διακόπηκε κατά την περίοδο του κρατικού αθεϊσμού. Το μάθημα αυτό θα βοηθήσει περαιτέρω στην ανάπτυξη των νέων ως υπεύθυνων, ελεύθερων, συνειδητών πολιτών, και θα συμβάλει επίσης στην αποκατάσταση της κοινωνικής συνοχής και της συνοχής σε μια κοινωνία που βρίσκεται σε κατάσταση σοβαρής κρίσης και με τάσεις εσωτερικής αποσύνθεσης.

Είμαστε πεπεισμένοι ότι η εισαγωγή του μαθήματος «Θρησκεία – Ορθοδοξία» ως υποχρεωτικό θα κάλυπτε ένα απτό έλλειμμα, ένα ευαίσθητο κενό στο συνολικό πρόγραμμα σπουδών, την εκπαίδευση και την ανατροφή στα βουλγαρικά σχολεία. Ένας τέτοιος εμπλουτισμός της προετοιμασίας των μαθητών αποτελεί αναφαίρετο δικαίωμα όλων των Βουλγάρων πολιτών, Ορθόδοξων Χριστιανών, που επιθυμούν τα παιδιά τους να γνωρίζουν την παραδοσιακή τους θρησκεία, κάτι που αποτελεί ανεκπλήρωτο καθήκον του βουλγαρικού κράτους απέναντι στον λαό του.

Σύμφωνα με το νομοσχέδιο με αριθμό καταχώρισης 52-654-01-1 27 , που υποβλήθηκε στις 03.09.2026

Για τη συμμόρφωση με τις προτάσεις μας που υποβλήθηκαν ανωτέρω, αντίστοιχα, βάσει του Σχεδίου Νόμου με αριθμό καταχώρισης 52-654-01-104, που υποβλήθηκε στις 23.07.2026.

Συμπερασματικά, διατηρούμε το δικαίωμα να υποβάλουμε πρόσθετες προτάσεις και αναθεωρήσεις στις προτεινόμενες διατάξεις κατά τη διάρκεια της συζήτησης, εάν είναι απαραίτητο.

Η Ιερά Σύνοδος της Βουλγαρικής Ορθόδοξης Εκκλησίας – Βουλγαρικό Πατριαρχείο εύχεται στους εκπροσώπους του λαού επιτυχημένο έργο προς όφελος του βουλγαρικού λαού και, πάνω απ’ όλα, των παιδιών μας – του μέλλοντος της Βουλγαρίας.